

مبانی حکمرانی آب

(چار چوبی برای مدیریت جامع آب)

نویسنده:

مهندس ابوالحسن عالی

انتشارات آوای قلم

سرشناسه	: عالی، ابوالحسن، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	مبانی حکمرانی آب: (چارچوبی برای مدیریت جامع آب)/ نویسنده ابوالحسن عالی.
مشخصات نشر	: تهران: آوای قلم، ۱۳۹۸. مشخصات ظاهری: ۲۴۸ص.
شابک	: ۳-۵۰-۶۷۱۰-۶۲۲-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فیپا
عنوان دیگر	: چارچوبی برای مدیریت جامع آب.
موضوع	: آب، منابع -- مدیریت
موضوع	: Water-supply -- Management
موضوع	: آب، منابع -- مدیریت -- ارزشیابی
موضوع	: Water-supply -- Management -- Evaluation
موضوع	: آب، منابع -- ایران -- مدیریت
موضوع	: Water-supply -- Iran -- Management
موضوع	: آب، منابع -- مدیریت -- آینده‌نگری
موضوع	: -- Management -- Forecasting Water-supply
رده بندی کنگره	: TD۲۴۵
رده بندی دیویی	: ۶۲۸/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۷۴۸۸۱

نام کتاب:

مبانی حکمرانی آب (چارچوبی برای مدیریت جامع آب)

نویسنده:	مهندس ابوالحسن عالی	تاریخ نشر:	زمستان ۱۳۹۸
ناشر:	انتشارات آوای قلم	نوبت چاپ:	اول
صفحه آرایشی:	انتشارات خانیران	شمارگان:	۱۱۰۰ جلد
طراحی جلد:	انتشارات آوای قلم (مهران خانی)	قیمت:	۴۵۰۰۰ تومان
		شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۰-۵۱۰-۱

آدرس: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی - ابتدای خیابان نصرت - کوچه باغ نو - کوچه داوود آبادی
شرقی - پلاک ۴

شماره تماس: ۶۶۵۹۱۵۰۴ تلفکس: ۶۶۵۹۱۵۰۵

فروشگاه کتاب چاپی و الکترونیکی: [www. avapublisher. com](http://www.avapublisher.com)

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و شرعاً حرام است.
متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸	مقدمه ناشر
۹	مقدمه نویسنده
۱۲	مقدمه مدیر عامل آب و فاضلاب

فصل اول: چرانایز به شناخت مفهوم حکمرانی آب داریم

۱۴	مقدمه
۱۴	۱-۱- اصلاح حکمرانی آب نقطه آغازین بازسازی مسیر توسعه
۱۶	۱-۲- آب در آینه شاخص‌های جهانی در افق سال ۲۰۵۰
۱۷	۱-۳- وضعیت آب شیرین در جهان
۱۸	۱-۴- وضعیت آب در ایران
۱۹	۱-۵- تحلیل منابع آب ایران با استفاده از شاخص‌های تعیین بحران آب
۲۲	حرکت از مقابله با کم‌آبی به سمت سازگاری با کم‌آبی
۲۳	مراجع

فصل دوم: مفاهیم و تعاریف

۲۶	۲-۱- توسعه پایدار
۲۷	۲-۱-۱- پیشینه توسعه پایدار
۲۷	۲-۱-۲- تعریف توسعه پایدار
۲۷	۲-۱-۳- معرفی شاخص‌های توسعه‌ی پایدار در بخش منابع آبی
۲۸	۲-۱-۴- مدیریت منابع آب و توسعه پایدار
۲۸	۲-۲- مدیریت یکپارچه منابع آب
۲۹	۲-۲-۱- تعاریف نهادهای مختلف از مدیریت یکپارچه منابع آب
۳۱	۲-۲-۲- اصول و مؤلفه‌های مدیریت یکپارچه منابع آب
۳۱	اصول و مؤلفه‌های مدیریت یکپارچه منابع آب
۳۲	مؤلفه اول، محیط مساعد

۳۳	مولفه دوم، نقش‌های نهادی
۳۴	مولفه سوم، ابزارهای مدیریت.....
۳۵	۳-۲- حکمرانی عمومی
۳۵	۳-۲-۱- حکمرانی
۳۶	۳-۲-۲- تعاریف حکمرانی.....
۳۸	۳-۳- انواع حکمرانی.....
۳۹	۴-۲- بخش دوم: حکمرانی آب
۴۰	۴-۲-۱- تعریف حکمرانی آب از دیدگاه‌های مختلف
۴۲	حکمرانی چند سطحی از دیدگاه OECD.....
۴۳	۴-۲-۲- مولفه‌های کلیدی حکمرانی آب
۴۳	شناسایی ذی‌مدخلان و ذینفعان.....
۴۴	مشروعیت.....
۴۵	۵-۲- بخش سوم: تعاریف و شاخص‌های حکمرانی خوب وعناصر آن
۴۵	حکمرانی خوب
۴۷	تعاریف حکمرانی خوب.....
۴۷	از دیدگاه یونسکو
۴۷	از نظر اتحادیه اروپا.....
۴۷	دیدگاه کمیسیون حقوق بشر
۴۸	بانک جهانی
۴۸	برنامه توسعه ملل متحد
۴۹	ویژگی‌های اساسی و شاخص‌های حکمرانی خوب.....
۵۰	برنامه توسعه سازمان ملل
۵۰	از دیدگاه کمیسیون اقتصادی، اجتماعی آسیا و اقیانوس آرام
۵۱	بهره سخن در تعاریف حکمرانی خوب.....
۵۱	توسعه پایدار و حکمرانی خوب.....
۵۱	حکمرانی خوب آب
۵۲	حکمرانی خوب آب از دیدگاه برنامه مشارکت جهانی آب (GWP)
۵۳	مراجع.....

فصل سوم: ارزیابی حکمرانی آب؛ چرایی و چگونه

۵۸	۳-۱- بخش اول: سیر تاریخی سیاست‌گذاری آب (زیست‌محیطی، اقتصادی، سیاسی، نهادی).....
----	--

۵۸	۳-۱-۱- مقدمه
۵۸	۳-۱-۲- حکمرانی جهانی آب
۶۰	۳-۱-۲-۱- نظری به تاریخچه حکمرانی جهانی آب از منظر رویدادهای بین‌المللی
۶۱	اصول دوبلین در آب و توسعه پایدار
۶۵	اهداف توسعه هزاره
۷۲	عناصر اساسی توافقنامه برای کنترل اقدامات
۷۳	جزئیات بیشتر در مورد توافقنامه پاریس
۷۸	۳-۲- بخش دوم: انواع روش‌های ارزیابی حکمرانی آب
۷۸	۳-۲-۱- مقدمه
۸۰	۳-۲-۲- چرایی نیاز به ارزیابی حکمرانی
۸۲	۳-۲-۳- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه سازمان همکاری‌های اقتصادی و ...
۸۲	چارچوب ارزیابی
۸۳	مناطق و توابع طرح نهاد آب
۹۲	۳-۲-۴- چارچوب حکمرانی آب اندیشکده تدبیر آب ایران
۹۳	۳-۲-۵- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه UNDP
۹۳	مولفه‌های چارچوب ارزیابی حکمرانی آب
۹۴	ارزیابی عملکرد نهاد آب
۹۵	ذینفعان بخش آب
۹۵	ارزیابی کارآمدی مدیریت آب
۹۵	شاخص‌های ارزیابی کارایی حکمرانی آب (شبکه معیارهای بین‌المللی آبرسانی و بهداشت آب)
۹۶	۳-۲-۶- چارچوب ارزیابی حکمرانی جهانی آب از دیدگاه موسسه پاسفیک (pacific)
۹۶	شاخص‌های ارزیابی برای سنجش حکمرانی خوب
۹۶	۳-۲-۷- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه USAID
۹۸	۳-۲-۸- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه دانشگاه ملی سنگاپور
۹۹	۳-۲-۹- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه بانک توسعه آفریقا
۱۰۰	۳-۲-۱۰- چارچوب ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه واحد بین‌المللی حفاظت طبیعت
۱۰۰	۳-۲-۱۱- ارزیابی حکمرانی آب از دیدگاه اتحادیه اروپا
۱۰۱	۳-۲-۱۲- اصول ارزیابی از دیدگاه نهاد مشارکت جهانی آب
۱۰۱	۳-۲-۱۳- ارزیابی حکمرانی از دیدگاه کمیسیون اقتصادی دفتر توسعه آمریکای لاتین و کارآی
۱۰۱	جمع‌بندی بخش

پیوست	۱۰۶
مراجع	۱۱۰

فصل چهارم: حکمرانی و مدیریت آب در هلند

۱-۴- مقدمه	۱۱۳
۲-۴- پیشگفتار	۱۱۴
۱-۲-۴- مدیریت آب در هلند	۱۱۴
۲-۲-۴- بررسی ارزیابی و توصیه	۱۱۵
۳-۲-۴- سیاست‌های جدید مورد نیاز برای اصلاح حکمرانی و تامین منابع مالی آن	۱۱۷
۳-۴- بخش اول: مولفه‌های مدیریت یکپارچه آب در هلند	۱۱۹
۱-۳-۴- مقدمه	۱۱۹
۲-۳-۴- مدیریت آب: یک مسئولیت عمومی چند سطحی	۱۲۰
۴-۴- بخش دوم: شناسایی حوزه‌های ریسک و پیشران‌های حکمرانی آب در هلند	۱۳۹
۱-۴-۴- ریسک‌های مرتبط با آب و مدیریت آن	۱۳۹
۲-۴-۴- پیشران‌های حکمرانی آب در هلند	۱۴۰
۵-۴- بخش سوم: حکمرانی چند سطحی آب در هلند	۱۴۳
۱-۵-۴- مقدمه	۱۴۳
۲-۵-۴- اصولی برای ارزیابی عملکرد حکمرانی آب در هلند	۱۴۵
۳-۵-۴- وضعیت پیاده‌سازی آیین‌نامه آب اتحادیه اروپا در هلند تا سال ۲۰۱۲	۱۴۷
۶-۴- بررسی شکاف‌های حکمرانی چند سطحی در سیاست آب	۱۵۲
۱-۶-۴- شکاف سیاست‌گذاری	۱۵۴
۲-۶-۴- شکاف هدف‌گذاری	۱۵۶
۳-۶-۴- شکاف اداری	۱۵۶
۷-۴- بخش چهارم: پایداری منابع مالی در مدیریت آب هلند	۱۶۲
۱-۷-۴- مقدمه	۱۶۲
۲-۷-۴- مروری بر هزینه‌های جاری و جریان‌های مالی	۱۶۲
۸-۴- بخش پنجم: حکمرانی آب در هلند محرکی برای پاسخگویی	۱۸۲
۱-۸-۴- مقدمه	۱۸۲
۲-۸-۴- پلی برای شکاف آگاهی	۱۸۳
۳-۸-۴- ابزارهای نظارت و تنظیم مقررات برای مدیریت آب در هلند	۱۸۳
۴-۸-۴- ارزیابی خدمات آب در هلند	۱۸۵

۱۸۶ جمع‌بندی
۱۸۷ پیوست‌ها

فصل پنجم: آشنایی مقدماتی با ساختار حکمرانی آب در ایران

۲۰۹ ۱-۵- مقدمه
۲۰۹ ۲-۵- مروری گذرا به تاریخچه مدیریت آب در ایران
۲۱۴ ۲-۵- سیاست‌ها و قوانین آب در ایران
۲۱۵ - نظام فنی و اجرایی کشور
۲۱۵ - برنامه‌های پنج ساله توسعه کشور
۲۱۶ سیاست‌های بالادستی آمایش سرزمین
۲۲۰ سیر تاریخی قوانین آب در ایران
۲۲۲ آیین‌نامه قانون ثبت املاک ۱۳۱۷ و ماده ۲۷ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و ...
۲۲۴ ۳-۵- بررسی کنشگران نهاد آب کشور و تشکیلات مدیریت آب ایران
۲۲۴ ۱-۳-۵- گرداران دولتی و تصمیم‌گیر
۲۲۸ ۲-۳-۵- انجمن‌های علمی و تخصصی بخش آب
۲۲۸ ۳-۳-۵- گروه‌های مردم نهاد
۲۲۸ ۴-۳-۵- نهادهای بین‌المللی
۲۴۳ مراجع

فصل ششم: توصیه‌ها

۲۴۵ توصیه‌ها
-----	----------------

تقدیم به

انسانهایی که

به فردایی بهتر

می اندیشند.

مقدمه ناشر

سپاس بیکران پروردگار را که به انسان قدرت اندیشیدن بخشید، قدرتی که در مقایسه با سایر موجودات باعث شده است که انسان هرگز به امکانات محدود خود اکتفا نکند. مکاتب الهی، انسان را موجودی کمال طلب و پویا می‌داند که جهت‌گیری او به سوی خالقش می‌باشد. از جمله راههای تقرب به خداوند علم است، علمی که زیبایی عقل است. علمی که در دریای بیکران آن هر ذره نشانی از آفریدگار است و هر چه علم انسان افزون گردد، تقربش بیشتر می‌شود. از این روست که به علم‌اندوزی و دانش‌آموزی توجهی بی‌نظیر مبذول گردیده است. اما علم‌آموزی به ابزاری نیاز دارد که مهمترین آن کتاب است و انتشار نتیجه مطالعات پژوهشگران و اندیشمندان پاسخگوی این نیاز خواهد بود.

جهت تحقق این امر و گام برداشتن در جهت ارتقای پایه‌های علم و دانش و رشد و شکوفایی استعدادها انتشار کتاب را یکی از اهداف خود قرار داده و انتظار داریم با حمایت‌های معنوی هموطنان گرامی بتوانیم گامهای مؤثر و ارزشمندی را برداریم. گرچه تلاش خواهد شد در حد دانش و تجربه اندکمان کارهایی بدون اشکال تقدیم حضورتان گردد، ولی اذعان داریم که راهنماییهای شما عزیزان می‌تواند ما را در ارتقای کیفی کتاب راهگشا باشد لذا همیشه منتظر پیشنهادات و راهنماییهای شما خواهیم بود.

در پایان از همه عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه، تدوین و چاپ کتاب از همفکری و همکاری آنها برخوردار بوده‌ام به‌خصوص همکاران محترم شرکت آب و فاضلاب استان بوشهر و همچنین آقایان مهندس ابوالحسن عالی (نویسنده) و مهندس علی محمد خانی (مدیر فروش) سپاسگزاری نموده و موفقیت روزافزونشان را آرزومندم.

مهدی خانی

مدیر مسئول انتشارات آوای قلم

مقدمه نویسنده

حکمرانی آب به تجزیه و تحلیل فرآیندها و چارچوب‌هایی می‌پردازد که ساختار ماتریسی و چند وجهی موثر بر مدیریت آب را در طول زمان و در بسترجوامع و اقلیم‌های متفاوت شکل داده است. رویکردی است چند بعدی با ماهیتی شبکه‌ای که هدفش ارائه چارچوبی برای ارتقا و بهبود مدیریت مشکلات، معضلات و ریسک‌های پیش‌روی حوزه آب است. هدف غایی آن تشکیل و پرورش مدیریتی بهم پیوسته جامع و یکپارچه در حوزه آب می‌باشد. در واقع حکمرانی آب در یک جامعه و کشور زاده، منبعث و تربیت یافته حکمرانی عمومی آن جامعه است. از طرفی حکمرانی آب به عنوان زیر شاخه‌ای از حکمرانی توسعه نیز بشمار رود.

از اهداف حکمرانی خوب آب تولید گفتمان توسعه آب محور از طریق تاکید بر توسعه مبتنی بر آمایش آب محور با بکارگیری و تقویت فرآیندهای اجتماعی و شایسته در این حوزه است. افزایش کارآمدی حکمرانی آب از طریق اصلاح فرآیندها و افزایش هماهنگی در سطوح و لایه‌های مختلف و سازگار نمودن مدیریت آب با چالش‌های نوظهور اقتصادی اجتماعی و حاکمیتی صورت خواهد پذیرفت. از طرفی مدیریت در حوزه آب موفق نخواهد بود مگر اینکه حرکت خود را بر مدار افزایش مشروعیت مبتنی بر اعتماد عمومی و افزایش مشارکت‌های اجتماعی قرار دهد بدیهی است پاسخگویی شفاف در مقابل نهادهای قانونی و همه ذینفعان موجب ارتقا کارآیی حکمرانی آب خواهد شد.

کمیته حقوقی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سازمان ملل، در بیانیه عمومی شماره پانزده خود آب را یک حق فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تعریف کرده است و با لحاظ اولویت تامین آب شرب خواستار احترام دولت‌ها و حکومت‌ها به حق دسترسی عادلانه با مقدار کافی و کیفیت مناسبی برای تمامی انسان‌ها و شهروندان گردیده است.

پیام یک حکمرانی خوب دخالت و مشارکت شهروندان در فرآیند توسعه است. مشارکت، دخالت و تعامل کلیه شهروندان در کلیه سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های اجتماعی اقتصادی و سیاسی و عمرانی، تدوین فرآیندها، قوانین و مدیریت نهادهای مرتبط با راهبری سیستم‌های منابع و خدمات آب منافع درازمدت کلیه بازیگران و ذینفعان این عرصه را تضمین خواهد نمود.

انتظار افزایش مطلوبیت حکمرانی آب در کشور بدون افزایش آگاهی و دانش کنشگران اصلی این عرصه امری سخت و دست نیافتنی خواهد بود. شناخت صحیح و ارزیابی اصولی ساختار حکمرانی آب در کشور ما کمک زیادی به شناسایی مشکلات و حل معضلات و چالش‌های آب کشور خواهد نمود. مردم باید بدانند در نهایت هزینه اداره امور فعالیت‌ها و نهادهای مدیریت آب کشور از جیب آنها پرداخت خواهد شد حالا چه به صورت صریح مانند پرداخت آب بها و هزینه‌های خرید خدمات آب و چه به صورت ضمنی مانند هزینه‌های سرمایه‌گذاری در قالب اعتبارات عمرانی دولتی و یا حتی غیر ضمنی مانند بار مالی ناشی از سوء مدیریت‌ها در این عرصه. بنابراین مردم باید خود را دارای نقش محوری و کارفرمای حقیقی حوزه آب کشور تلقی کنند. ساختار گزارش‌دهی ادارات و نهادها در ایران یک ساختار

خودگزارشی (self reported) است. این امر باید با راهاندازی نهادهای مستقل که وظیفه آنها تهیه اطلاعات و گزارش‌های فنی است، اصلاح شود. به نظر می‌رسد ایده حکمرانی خوب آب در خیلی از کشورها هنوز آغاز نشده است.

هدف از تالیف و تدوین این کتاب آشنایی و تبیین و آگاهی بخشی مفهوم و مبانی حکمرانی آب به کارشناسان، مدیران و دانشجویان مرتبط با صنعت آب کشور و در نهایت عموم مردم به زبانی ساده غیرپیچیده و اجرایی است. سعی بر آن بوده در تدوین کتاب از پیچیدگی و ابهام در بیان مفاهیم پرهیز شود. بعد از تعاریف اولیه و عمومی و آشنایی با مفاهیم در حد بضاعت کتاب، به مروری بر تاریخچه سیاست‌گذاری زیست‌محیطی و آبی در جهان پرداخته شده است، سپس روش‌های ارزیابی حکمرانی آب مورد بررسی اجمالی قرار گرفته است. بررسی حکمرانی آب در هلند از دیگر فصول این کتاب است چرا که جرقه اولیه برای تدوین این کتاب بازدید بود که نگارنده طی یک دوره آموزشی کوتاه مدت در سال ۲۰۰۹ از بخشی از تاسیسات آب و فاضلاب شهرهای دلفت، روتردام وانخده و همچنین سازمان آب منطقه دلفت لندن داشتیم. این بازدید به میزبانی دانشگاه IHE دلفت و به همت شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور صورت گرفت.

اما چرا جهت آشنایی با تجارب بین‌المللی حکمرانی مطلوب آب کشور هلند انتخاب گردید. کشور هلند از بسیاری از جهات می‌تواند به عنوان الگویی مناسب جهت رویارویی، مقابله، مهار و بهره‌برداری مطلوب از چالش‌های آبی پیش‌روی یک کشور باشد. کشوری که بیش از پنجاه درصد خاک آن در پهنه‌های سیلابی و حدود یک سوم خاک آن در ارتفاعی زیر تراز آب دریاها قرار گرفته است. کشوری مملو از زهکش‌ها و تاسیسات حفاظتی و آسیاب‌های آبی، که در یک تاریخچه مدون یک هزار ساله توانسته است اسب سرکش معضلات آبی را نه تنها مهار کرده بلکه به عنوان فرصت، پیشران و محور توسعه همه جانبه خود بکار گیرد.

تفکیک وظایف و نحوه تعامل مولفه‌های مختلف مدیریت آب در هلند از پیچیدگی خاص و منحصر به فردی برخوردار است. نحوه حکمرانی آب در هلند در طول زمان تکامل یافته است و با درجه انعطاف‌پذیری بالایی که دارد توانسته است خود را به خوبی با تحولات سیاسی اجتماعی این کشور تطبیق دهد. ساختار تامین منابع مالی آن بر اساس اصل پایه‌ای پرداخت بهای تمام شده استوار است. در فصل انتهایی کتاب خیلی خلاصه و گذرا به ساختار حکمرانی آب در کشور ایران پرداخته شده است. هدف این فصل ارائه ارزیابی از حکمرانی آب در کشور نبوده است و صرفاً هدف آشنایی اولیه با ساختار، نهادها و کنشگران عرصه آب در کشورمان بوده است. ارزیابی حکمرانی آب در ایران عرصه مستقل و ارزیاب بی‌طرف را می‌طلبد که در حوصله این کتاب و توان نگارنده نمی‌گنجد.

قابل ذکر است نگارنده تمام توان و تلاش خود را در ذکر و درج نام منابع و مراجع مطالب استفاده شده در این کتاب به کار گرفته است معذالک ممکن است در این زمینه خطایی رخ داده باشد که از دید اینجانب پنهان مانده باشد لذا پیشاپیش ضمن عذرخواهی آمادگی اصلاح آنرا خواهم داشت.

در پایان جا دارد که از راهنمایی‌ها و ارشادات دوست عزیزم جناب آقای مهندس محمد ارشدی پژوهشگر ارزنده حوزه آب، جناب آقای مهندس عبدالحمید حمزه پور مدیر عامل محترم شرکت آب و فاضلاب استان بوشهر، جناب آقای دکتر جواد خداویسی مدیر محترم دفتر تحقیقات شرکت و همچنین دوستان ارزشمندم جناب آقای ناصر بهروزی و جناب آقای بشیر مکارم به واسطه پیگیری‌های ارزشمند و حمایت‌های بی‌دریغ تمامی این بزرگواران در چاپ و نشر این کتاب سپاسگزاری نمایم.

همچنین از زحمات ارزنده جناب آقای مهندس حمید رضا دهقانی و جناب آقای مهندس کیقباد یاکیده (از مدیران عامل اسبق شرکت آبفا استان بوشهر) و اساتید ارجمندم در حوزه دانشگاه جناب آقای پروفسور ناصر طالب بیدختی و جناب آقای دکتر پیمان افراسیاب تشکر و قدردانی می‌نمایم.

مقدمه شرکت آب و فاضلاب

کمبود آب امروزه به عنوان مهمترین چالش پیش رو در توسعه پایدار کشور مطرح است. کم آبی تاریخی اقلیم ایران در کنار نیازهای توسعه‌ای روزافزون کشور حرکت ساختار و سازمان مدیریتی آب در کشور را به سوی اتخاذ روش‌های بهینه و کارآمد تخصیص منابع آبی ناگزیر ساخته است. حکمرانی مناسب آب موجب ارتقا شاخص‌های رفاهی، توسعه‌ای و زیست‌محیطی کشور خواهد شد، بحران‌های آبی ناشی از کمبود عرضه آب کشاورزی و مصارف بی‌رویه در بعضی مناطق و بحران فرسایش خاک و خشک شدن تالاب‌ها و اکوسیستم‌های آبی و ریزگردها، فرونشست زمین و ده‌ها معضل زیست‌محیطی دیگر از پیوسته‌های مدیریت نامناسب توسعه و آب به شمار می‌روند.

یک حکمرانی موثر و خوب آب به نحو مطلوب و بهینه تعیین می‌کند چه مقدار آب در چه زمانی و توسط چه کسانی مورد مصرف قرار بگیرد و از منافع آن بهره‌مند شوند. در هنگام ارزیابی میزان پویایی حکمرانی، تصمیم‌گیران و سیستم و نحوه اعمال قدرت و سیاست‌ها از اجزا مهم آن به شمار می‌روند. حکمرانی آب اغلب مشتمل بر عناصر مشابهی چون تمرکززدایی، تصمیم‌سازی هماهنگ و پیوسته، مشارکت گروه‌داران، مدیریت حوضه‌ای منابع آبی و افزایش نقش و جایگاه بخش خصوصی در ساختار مدیریت آب است. لذا در همین راستا و جهت افزایش آگاهی بخشی عوامل، دست‌اندرکاران و نهادهای تصمیم‌گیر و فعال در حوزه آب، شرکت آب و فاضلاب استان بوشهر اقدام به گسترش فعالیت‌ها و تقویت اقدامات تحقیقاتی و پژوهشی خود نموده است و امید است مطالب ارائه شده در این کتاب مورد استفاده مشتاقان و فعالان محترم صنعت آب کشور قرار گیرد.

احمد سیاحی

مدیر کل دفتر تحقیقات، توسعه فناوری و ارتباط
با صنعت شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور

عبدالحمید حمزه پور

رئیس هیات مدیره و مدیر عامل
شرکت آب و فاضلاب استان بوشهر